

CAN PASQUAL

Fotografia: R. Rovira, 2006

Població: Gelida (Alt Penedès)

Adreça: Carretera de Gelida a St. Llorenç d'Hortons, abans d'arribar al barri de les Cases Noves.

Situació. Coordenades UTM: X 404,770,00 Y 4,589,067,00

Altitud: 105m

Denominació moderna: Can Pasqual

Denominacions antigues: *Lo mas Palau Jussà*, *lo mas Canals* i un altre mas adjunt anomenat *lo mas Rovira*, derruït

Els hereus: Pasqual (segles XVI-XXI)

Altres posseïdors: Palau (XIII), Rovira (XV), Llobet (s. XV), Canals (XV-XVI).

Posseïdor actual: Enric Pascual i Bassons (s. XXI)

ASPECTES HISTÒRICS

L'any 1214¹ s'esmenta el mas Palau en el terme de Gelida, parròquia de St. Pere, en una venda i concessió que fan Vidal de Palau i Berenguera, muller seva, a Arnau d'Olivella, prior de Sta. Maria de Montserrat que ja tenien per dit monestir. El 1513 consta que era propietat de Sebastià Canals el mas

¹ RIBAS I CALAF, BENET, *Història de Montserrat (888-1258)*, nota 625, pàg. 220. Curial Edicions, publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990. El mas Palau sobirà era can Sàbat de la Pujada, segurament ambdós eren un antiga propietat molt més gran ja que al mig hi havia una vil·la romana, avui conegut com la Vinya de les Parets (vegeu can Sàbat) situada entre les dues propietats. Un pergamí de l'any 1239 (núm. 5 de l'APG) s'esmenta un Vidal de Palau en una venda d'un camp en el coll de St. Miquel.

Palau jussà i altres propietats que ens diu que ho tenia pel seu pare, Joan Canals (T, Gelida, 23-01-1495) i que aquest ho tenia per Ponç Canals, avi del Sebastià, que el 1458 ho comprà a la filla de Pere Llobet. Un altre mas que anys després el trobem com a derruït era de Bernat Rovira del Molí. En el fogatge de 1515 trobem esmentada la vídua Canals i probablement no tingueren descendència vivent. El 1515 s'esmenta ja un Jaume Pasqual com a procurador dels senyors de Gelida i el 1528 com a majordom del castell de Gelida. El batlle de Gelida Joan Mas a 22 de desembre de 1531 per manament del senyor de Gelida Joan d'Erill-Orcau, consort d'Anna Violant Bertran, dona possessió a Jaume Pasqual, majordom del castell, el mas Canals (APG-10/04, f. 62). Aquest Jaume serà el fundador de la nissaga dels Pasqual fins a l'actualitat, però un altre document esmentat en el capbreu de 1598, que no hem trobat, diu que fou l'any 1557, però segurament és un ractificació. El fogatge de 1553: Jaume Pasqual. Els Pasqual batlles a Gelida: Joan Pasqual i Canals (1667-1692), Joan Pau Pasqual i Sàbat (1805-1806), Antoni Pasqual i Domènec (1833, 1843-1844 i 1852-1854). En un inventari dels béns de Joan Pau Pasqual i Sàbat (+1812) amb les distribucions i alguns continguts: *En la entrada de dita casa, en la cuyna, en lo menjador, en lo pastador, en lo celler de dintre casa* (11 bótes), *en lo estable* (2 bous), *en lo galliner, en la cort* (2 truges i 4 garrins), *en lo celler de fora* (18 bótes) *en la sala* (1 llit de peu de gall), *en un dels quartos de dita casa*, i s'esmenta 5 quartos més, *en la era* (2 pallers de palla de blat), *en la botiga* (62 quarteres de blat, 8 quarteres de moreu) i 17 peces de terra a rabassa morta.

LES AFRONTACIONS (1826-1832)

Tota aquella casa i heretat de 28 quarteres de sembradura (14 jornals). A l'E amb part amb Joaquim Romegosa del Lledoner (can Penyella) que abans foren de Pau Penyella i part amb Pere Joan Rius que abans foren de Miquel Rius, al S amb honors de Joan Sàbat que abans foren de Francisco Sàbat mitjançant un marge fins a trobar la bassa del confessant i tirant rec amunt fins a trobar un altre marge i seguint el mateix rec fins a arribar al camí que va de dit lloc a la casa dels senyors dita l'Hostal i traspasant dit camí fins arribar al riu Anoia, a l'O amb el riu Anoia i part amb terres del molí fariner mitjançant fites i al N part amb la casa i terra de Francesc Batlle, moliner de farina, de pertinences de l'heretat del confessant establerta per aquest a aquell, part amb terres dels senyors de Gelida, també de pertinences de l'heretat del confessant cedida per aquest a aquells per edificar una era de batre i la qual terra es troba fitada i part amb el riu Anoia.

El mas Lloret de 82 jornals de bous, 1736: A l'E amb Francesc Duran de la Costa, al S amb el riu Anoia, a l'O amb l'heretat d'En Miquel dita Batllevell i part amb terres del marquès de Cerdanyola mitjançant un cingle de roques i al N amb honors de Joan Llopard, de can Raimondet, amb un cingle de roques. El 1827 continuen tenint el mas Lloret.

ALTRES PROPIETATS

1513: La peça de les Illes, la peça del Pontonal, la peça de les basses, *lo Pont*, la meitat del mas Lloreta, la Plana, *lo mas Rovira* esmentat anteriorment. 1598: Les Illes, *lo Pontonal*, la peça del Pont, altres peces de terra, el mas Lloreta i el mas Rovira derruït i deshabitat. 1658: La meitat de la Plana del Pou (potser el pou de glaç) i una altra anomenada les Flandes. 1736: *Lo mas Lloret* junt amb altres peces de terra. El mas Lloret al segle XV i XVI trobem que escriuen Lloreta.

ARBRE DELS HEREUS

I JAUME PASQUAL (* v 1480 - + d 1555)

fill:

II JAUME PASQUAL (* v 1510 + a 1565).

fill:

III ENRIC PASQUAL i LLOPARD de Baix (* v 1560 - + 1605)

fill:

IV JAUME PASQUAL i OLLER (* 1587 - + 1641)

fill:

V JOAN PASQUAL i CANALS (= Gelida 1650)

fill:

VI ANTONI PASQUAL i ROSSELL (= Gelida 1675). [Un germà, Jaume, inicia la línia de cal Tèrmens.](#)

fill:

VII JOAN PAU PASQUAL i MONTMANY de Sobre-roca (= Gelida 1718)

fill:

VIII RAMON PASQUAL i LLOPARD de Dalt (= Gelida 1776)

fill:

IX JOAN PAU PASQUAL i SÀBAT de la Pujada (= v 1798). [Un germà, Francesc, inicia la línia de cal Tinet.](#)

fill:

X ANTONI PASQUAL i DOMÈNEC (= v 1820)

fill:

XI FRANCESC PASQUAL i BATLLE (= Gelida 1857). [Un germà, Pere, inicia la línia de ca l'Adroguer Vell "La Confiança"](#)

fill:

XII ANTONI PASQUAL i ROIG (= Gelida 1887)

fill:

XIII FRANCESC PASQUAL i FOSSALBA (= Cervelló 1925) ROSA BESSONS i GISPERT, pubilla de can Bessons de Cervelló

fill:

XIV ENRIC PASQUAL i BESSONS (= Montserrat 1970)

Continuen dos fills.

Imatges de matrimonis: Francesca Fossalba i Llonch i Antoni Pasqual i Roig (1930, Josep Bessons i Maria Gispert (1900) i llurs fills casats el 1925.

Francesc Pascual i Fossalba
i Rosa Bessons i Gispert

ASPECTES ARQUITECTÒNICS I PATRIMONIALS

Estat: Bo

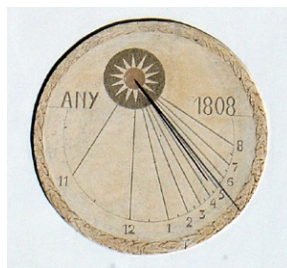
Descripció: Masia d'origen del segle XIII. Reformada en segles posteriors. Ampliada i reformada als segles XIX i XX. Conté edificis annexos, jardí i baluard.

Protecció:

Ajuntament de Gelida. Pla General. Catàleg Municipal: Hi consta.
Generalitat de Catalunya. Servei del Patrimoni Arquitectònic. Hi consta.
Inventari del Patrimoni de Catalunya 2. L'Alt Penedès. Gen. Cat. Dt. Cultura. Barcelona, 1986. Hi consta.

Recomanació: Consta inclosa en el Catàleg Municipal.

OBSERVACIONS: Conserven un arxiu familiar (XVI-XX). Rellotge de sol.

FONTS BÀSIQUES DOCUMENTALS CONSULTADES:

Arxius

Capbreus

Fons de Ramon Rovira i Tobella